

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Synopsis Magnalium Divi Josephi

Ignatius <a Sancto Francisco>

Leodii, 1684

Cap. 19. Alia ex quibus D. Iosephi foelix matrimonium.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38500

desideria, pudoremque sanctum in ipsis etiam impudicorum cordibus instillare. Quid ergo in D. Josepho qui tam sanctus erat & purus? Quam ergo ille erigebatur in Deum quando illam aspiciebat? quam illius cor in amorem Dei exardescebat dum illam audiebat? ut verè illi, & sanctè posset ipse dicere quod Cantic. cap. 2. vers. 14. Sponsus enim ipse erat, illa sponsa. *Surge Amica mea, speciosa mea, columba mea, ostende mihi faciem tuam, sonet vox tua in auribus meis: vox enim tua dulcis. & facies tua decora.* Per uxorem ergo adhuc magis Deo uniebatur, per quam ceteri ab eo miserè distrahantur: nonne ergo Divus Joseph ex hoc Conjugio summè felix.

- XII. Illud ergo primum & summum huius Conjugii bonum, nullique unquam commune quod illud à Deo, quodque ex illo Deus. Et ex hoc quasi ex perenni quodam fonte rivuli, omnia alia bona, quæ ad Conjugium summè felicitandum excogitari possent, profuxerunt.

CAPUT XIX.

Alia ex quibus hoc D. Josephi felix matrimonium.

- I. **T**RIA adhuc invenio ex quibus felix evasit hoc Divi Josephi cum gloriosâ Dei Genitrice matrimonium: primum est eorum inter se proportio & similitudo. Secundum, Amor mutuus. Tertium, eorum concordia, consensio, & unanimitas, de quibus per totidem Sectiones.

SECTIO PRIMA.

De perfectâ eorum proportione & similitudine.

- II. **P**rima lex Conjugii est ut sit proportio, & aliqualis paritas inter eos qui nubere volunt, hocque ut matrimonium faustum sit, suaque felicitate non careat, vix enim aliter faustum erit: inde illud Ovidii in epist.

Dejaniræ ad Herculeum.

Si qua voles aprè, nubere, nubere pari. eademque fuit septem Græcæ Sapien- tum, aliorumque plurimorum sententia, uti fusè tradit Tiraquellus lib. 5. Connubial. num. 16. & seqq. unde Antonius Solonem ita inducit loquentem, *Par pari jugato Coniux, quod impar est dissidet.*

Neque hæc paritas aut proportio tantum debet esse in conditione, ætate & opibus, sed etiam, & hoc maxime, in moribus & ingenio: si enim miretur v. c. tradas fero & turbulento, nonne ovem committis innoxiam lupo? columbam accipitri? quæ concordia? quæ animorum unio? quæ pax domi? quomodo tranquilla familia esse poterit, ubi est tanta animorum & affectuum dissimilitudo? In naturalibus asser non adglutinatur marmori aut lapidi, propter nimiam dissimilitudinem, sed alteri ligno sive asseri, ferrum propter eandem rationem non unitur auro vel argento, sed ferro vel chalibi: similiter surculus nucis non inseritur pomæ, nec pomus nuci, sed nux nuci, pomus pomæ, quomodo ergo adglutinabitur, inseretur, unietur uxor viro moribus & ingenio dissimili?

Hæc etiam mihi videtur una ex causis istius legis apud Judæos quæ vitium erat ne viri vel mulieres unius tribus desponsarentur alteri ex aliâ Tribu: primò, enim per hoc procurabatur paritas vel proportio in conditione, hoc est in genere, & aliquo modo in opibus: Secundò, etiam in complexionibus & inclinationibus, cum enim in eo casu essent eodem sanguine propagati, & ex eodem communi stipite orti, videbantur ex hoc habituri aliquam complexionum consonantiam, quodque retinentes suæ qualitates originis, tam facile essent inter se uniendo, quam duæ aquæ guttæ ex eodem fonte & canali decurrentes.

Cæterum quidquid sit de istâ lege, certum est quod Deus illam similitudinem & proportionem posuit perfectè in Adamo & Evâ, quos ipse conjunxit, quorum matrimonium, utpote primum, debebat esse regula cæterorum: patet ex illo Genes. cap. 2. vers. 18. *Dixit quoque Dominus Deus non est bonum*

*num hominem esse solum; faciamus ei ad-
jutorium simile sibi: ubi pro illis verbis:
Faciamus ei adjutorium simile sibi, Sep-
tuaginta verterunt, faciamus ei adju-
torium secundum ipsum, id est respondens
& congruens ipsi: quod adjutorium
fuit mulier, quam Deus ex illo forma-
vit, ei que dedit uxorem.*

VI. Porro quam putas fuisse hanc simili-
tudinem? non utique in naturâ solum,
sed etiam in gratiâ & in moribus, ut ex-
ponunt SS. Patres & Interpretes: & ratio
est manifesta, quia aliâ si mulier
quam Deus dedit Adâ in uxorem tan-
toque univit coedere, fuisset ei diffimi-
lis in moribus & ingenio, licet fuisset
ei similis in naturâ, non tamen fuisset
ei adjutorium secundum ipsum, res-
pondens & congruens ipsi, sed potius
impedimentum magnum ut constat.
Quare dedit Deus huic mulieri non
tantum ut erecta esset in pedes, excel-
so vultu, rectoque totius corporis ha-
bitu, ut Adam; non tantum animam
immortalem libero arbitrio præditam,
& supernaturalium bonorum ac foeli-
citatâ æternâ capacem, sed ei etiam
contulit gratiam & justitiâ origina-
lem, & cæteras virtutes, perfectam
corporis & appetitus ad rationem sub-
jectionem, & rationis ad Deum, se-
cundum quam poterat sine difficultate,
ut Adam, à malo declinare, & bonum
facere, sicque in acceptâ justitiâ perse-
verare.

VII. Hanc quoque similitudinem posuit
Deus in hoc Divi Josephi & Deiparæ
omnium sublimissimo Conjugio, eam-
que omnium perfectissimam & absolu-
tissimam: si enim in illo Adâ & Evæ
Conjugio, quod à Deo & recto devia-
vit, tanta similitudo & proportio ex
hoc quia à Deo quanta hic, ubi & ex
Deo, & propter Deum, quia Deus ex
illo proditurus erat:

VIII. Deuteronomii cap. 2. vers. 10. *Non
arabis, inquit Deus Israeli, in bove si-
mul & asino.* Non vult Deus illa duo
animalia eidem jugo copulari, quod
scilicet essent disparia, non tantum in
naturâ, sed maximè in viribus. Cavet
ergo Deus ne illa diversæ speciei bru-
ta ex consociatione sub eodem jugo
forte, ut fieri posset, commisceantur
extra ordinem naturalem: & ne ex im-

paritate virium totum onus recidat in
debilius: si ergo in Deo tantus est re-
cti ordinis amor, ut cum etiam in ip-
sis procuret animalibus, quanto magis
in hominibus, qui eidem matrimonii
jugo alligari debent, à quo ducuntur
Conjuges? *Nonne enim Domino cura est
de bobus, & non de hominibus?* non vult
ergo Deus dissimilitudinem aut dispropor-
tionem in illis qui conjugari de-
bent, quandoquidem nec illam appro-
bet in brutis. Et idèd Apostolus 1. Co-
rinth. cap. 6. hoc præceptum ponit,
Nolite jugum ducere cum infidelibus.

IX. Quod si Deus ita curat & in consocia-
tione brutorum, & in hominum
conjugiis, quod ipsimet homines dis-
ponunt, ut sit proportio inter conju-
gandos, illenc hoc neglexerit in hoc
singulari matris sue Divi Josephi, quod
ipsemet præ omnibus curavit matri-
monio? cui ipse solus intendit? quod
voluit esse omnium exemplar? ex quo
ipse proditurus erat? fuit ergo de-
bita inter Mariam & Josephum pro-
portio.

X. Planè fuit & quidem in omnibus.
Primò, in conditione erant enim am-
bo ex eadem Tribu, imò ex eadem
Regiâ Davidis familiâ, imò etiam con-
sanguinei. Secundò, in ætate: hinc
illud Isaïæ cap. 62. v. 7. *Habitabit juve-
nis cum Virgine,* hoc est, ut ait utraque
Glossa, *Joseph cum Maria.* Tertio, in
opibus erant enim ambo ditissimâ,
quam ex mentis opulentia elegerunt,
paupertate contenti. Quarto, in for-
mâ & specie, si enim Maria erat pulchra
ut Luna, Joseph post JESUM filium
suum fuit speciosus formâ præ cæteris
filiis hominum, quia JESUS in formâ
vultus & habitu corporis debuit ei assi-
milari, ut melius ejus filius æstimare-
tur, quod fuit necessarium ad tempus.

XI. Quod si in his caducis voluit etiam
Deus cavere, ut essent invicem similes,
quanto magis ut essent tales in inclina-
tionibus & affectionibus: & ut ex his
ad majora trãscamus quanto magis ad-
huc in gratiis & prærogativis? tandem
quanto amplius adhuc in virtutibus:
ne verò verba tantum dedisse videa-
mut, quamvis hæc ratiocinatio effica-
citer concludat, nonnulla etiam isto-
rum omnium accipe exempla.

Nn 3

Quoad

XII. Quoad inclinationes & affectiones, fuit similitudo & proportio in illis ex indole & naturali complexione; fuit ex gratiâ, fuit ex illorum studio: fuit Maria integritatis carnis amantissima, fuit & Joseph ad eam ita propensus, ut illic ipsâ suadente, eam cum ipsâ voverit: fuit Mariae animus à terrenorum affectu liberrimus, fuit & Divi Josephi, cui non fuit difficile Magorum munera in pauperes distribuere, retentâ sibi solâ providentiâ Divinâ. Fuerunt ambo devotissimi, ibant enim ambo per omnes annos in Jerusalem in die solemnâ Paschæ, Lucæ cap. 2. & etiam in aliis anni solemnitatibus, ut censent SS. Patres: Ambo mirabantur simul, simul dolebant, simul gaudebant. Mirabantur super his quæ dicebatur de JESU, dolebant de JESU amisso, gaudebant de reperto.

XIII. Quoad gratias & prærogativas, fuit Maria prædestinata ut esset Mater Dei, Joseph ut esset illius Pater: Fuit illa præfigurata & prophetizata, similiter & ille: Nata illa ex patribus sterilibus Divino munere, ille genitus ex Patre procedente ad ejus generationem, non ex libidine, sed ex Dei lege: Fuit illa in Conceptione Sancta, hic statim à Conceptione, &c.

XIV. Quoad virtutes, hoc patet ferè ex toto opere, ut tamen uno probemus exemplo, expende quomodo uterque se gesserit in illâ urentissimâ tentatione, quando Virgine cœlitus imprægnata, ignorante mysterium Divo Josepho, cogitabat hic de illâ occultè dimittendâ: ac primò quidem Virginis hoc in casu expende virtutes, postea Josephi.

XV. Primò quæ hujus Sanctissimæ Virginis prudentia, quæ Sponsi tristitiam & dubium perspicens, causamque sciens, noluit quidquam dicere ejus quod sibi contigerat, *Prudenter reputans*, inquit D. Chryostomus homil. 4. in Matth. *parum profuturum si Sponso ipsa secretum revelaret, non dixit, quia non existimabat sibi credi à Sponso, & maxime in suspicionem non ex levi causâ adducto.*

XVI. Expende deindè animi fortitudinem, dum cuilibet periculo infamiæ & etiam vitæ maluit se exponere, quàm

gratiam sibi à Deo factam, & revelationem viro propalando, vel tantillum ab honesto seu recto deviare.

Expende etiam in hoc facto ejus justitiam eximiam, dum sic Sponso suo humiliter submissionem deferrebat, ut pro hoc ipse contra eam offendi non potuerit, & tamen Deo quod suum erat, scilicet secretum & taciturnitatem non denegaret.

Quartò, denique expende ejus hic temperantiam: & quænam ei similis: suam sic temperavit de Sponso sui longè amantissimi afflictione teneritudinè, ut ne verbum, imò nec signum foras effuderit vel minimùm, intrinseci, quem patiebatur in corde ob ejus inquietudinè, doloris. Discurre similiter de ejus hic quoque Fide, Spe, Charitate. Fides in eâ in hoc casu non tepuit cum non discrediderit de Prole Divinâ quam gestabat, etsi videret Deum permittere Sponsum suum de fidelitate suâ dubitare, quod impedire potuisset: Nonne enim poterat cogitare, etsi ventrem gestaret, illusionem tamen aliquam subesse præviæ revelationi, quandoquidem Deus Sponsum suum non relevaret, sed se in ultimum discrimen adduci videret. Sed quid de ejus spe, quam sic firmam hic habuit, ut certissimè expectaret sibi Deum in illo adfuturum periculo in quo exposita erat: quare nec de se apud Sponsum purgandâ cogitare voluit, sed totam rem Deo fiducia plena commisit. Charitatem etiam licet hic non ita manifestam, non tamen minus veram: non tantùm quia nihil contra virum, de se omninò innoxia, dubitantem, per iram, aut certè aliquam animi ægritudinem effutiit, sed etiam ex hoc, quod tunc istud de se dubium ob Dei amorem sustinens, & à Cœlo auxiliium firmiter expectans, ei tunc maximas à Deo gratias impetravit, cum quibus ita se gessit in hac anxietate, ut ab eâ meruerit liberari, & in eâ merita sua cumulâri supra modum.

Jam perpendendū quàm similes sint his hujus Sanctissimi ejus Sponsi virtutes in hoc eodem quem versamus casu.

Primò, quæ major prudentia quàm Divi Josephi, qui etsi ad oculum offensam videret suam, tamen non citò, non illicò, non statim, nò præcipitanter se

se gerit, sed consultè, sed maturè: & quomodo potuisset aut consultius, aut maturius? Hinc Evangelium. *Hac autem eo cogitante*, in quæ verba Glossa, *Notatur*, inquit, *animus Sapientis qui nihil temerè vult incipere*. Iterum quæ major prudentia quàm Divi Josephi, qui illum modum advenit in tam lubricâ occasione, occultè discedendi ab eâ, quo & Virginem non offenderet si esset innoxia, & se interim ab omni noxâ liberaret, si fortè è contra non esset innocens? *Intelligens*, inquit Divus Augustinus serm. de Nativit. *Maria iterum gravari turbatur, quod Mariam quam de Templo acceperat, & nondum cognoverat gravidam sentiebat, secumq; astabat disputans & dicens: Quid faciam: prodo, aut taceo: si prodero, ad ulterio non consentio, sed vitium crudelitatis in erro: si taceo malo consentio, & cum adulteris portionem meam pono: quoniam ergo tacere malum est, adulterium prodece pejus dimittam eam*.

XXI. Ac si fortitudinem consideras, quæ major? cum ut ab honesto ne discederet, sic te temperavit, ut non solum nihil foris extraneis proderet, sed nec etiam domi, sic mansuetè se gerens, ut nec ipsi uxori, quæ apparebar culpabilis, verbum illum, multò minus durum, diceret: unde pulchrè D. Chrysostomus Homil. 4. in Matthæum paulò ante med. in supradicta Evangelii verba: *Hac autem eo cogitante notatur*, inquit, *mansuetudo Ioseph quia nulli narravit suam suspicionem, neque ei qua suspecta erat, sed in se cogitabat*.

XXII. De Iustitiâ verò patet, quia ex hoc ipso eum vocat iustum sacer Evangelista dicens; *Ioseph autem vir ejus cum esset iustus, & nollet eam traducere voluit occultè dimittere eam*.

XXIII. Quod si de temperantiâ sit sermo & de mansuetudine, quanam fuit major quam D. Josephi in hoc casu? Certè sciscitor ubi usâ unquam fuit major amaritudinis occasio. Nulla ergo mansuetudo major, & ita de reliquis virtutibus: fuit ergo verè Ioseph adjutorium Mariæ simile sibi.

XXIV. Quod cum ita sit, expende nunc magnitudinem gratiarum, prærogativarum, & virtutum Sanctissimi Josephi, eamque invenies omnem superare

captum humanum; adjutorium enim simile debebat esse Dei Genitrici, seu secundum ipsam, quare & simile in gratiis & virtutibus: sed quales hæ erunt? quid dicam? Sanctus ob hoc Divus Ioseph quantum Beata Virgo, non quidem, sed ad instar illius. sed secundus ab illâ seu secundum ipsam, cui nullus æquiparandus, tantùm abest ut præferendus.

Et certè inquit D. Bernardinus Senensis tom. 3. ser. de S. Iosepho art. 2. c. 1. **XXV.** *Quomodo cogitare potest mens discreta, quod Spiritus sanctus tantâ unione conjugii scilicet uniret menti tantæ Virginis aliquam animam, nisi ei virtutum operatione simillimam? unde credo Ioseph fuisse mundissimum in virginitate, profundissimum in humilitate, ardentissimum in charitate, altissimum in contemplatione. &c. ut esset adjutorium simile Virgini, seu secundum ipsam*.

Eodem modo de eruditione ita pietate insignis vir Joannes Gerson Cancellarius Parisiensis serm. de Nativit. B. V. Decuit, inquit, ut Maria tantâ puritate niteret quâ nulla sub Deo major queat intelligi, ut Sanctus Anselmus ait, ita decuit ut Ioseph tantâ prærogativâ polleret, quæ similitudinem & convenientiam exprimeret talis Sponsi ad talem Sponsam, de quâ natus est Jesus qui vocatus est Christus & ut potest intelligi ex Matthæi cap. 1. Beatissimus Ioseph fuit super omnes homines purus, similis Virgini glorioz.

SECTIO II.

De eorum Amore.

XXVII. Inter omnes amicitia amores conjugalem esse summum & excellentissimum, cui proinde cæteri primas cedere debent, sententia est Aristotelis lib. 2. Ethic. cap. 2. & omnium Philosophorum. Adeo perfectum esse hunc amorem constat Theologis & divinis Scripturis, ut cum amore proprio sui ipsius, non tam contendere, quàm unâ ire videatur: quare cum Deus in reliquis animalium speciebus marem & foeminam seorsum cõdiderit, in

in humanâ specie tamen non sic, sed ex viro mulierem fabricavit, ut per hoc disceret homo, mulierem à se, ut partem sui, diligendam. Sed clarius & expressius Apostolus ad Ephes. c. 5. Qui uxorem suam diligit seipsum diligit, quia nimirum vir & uxor sunt duo in carne unâ: unde D. Thomas in Commentariis in hunc locum Apostoli, infert odium in Conjugem esse contra naturam, & peccatum ejusdem speciei cum odio sui ipsius, quod est tantum hominum perditorum, & desperatorum.

XXVIII Quare cum amicitia ut sic, hoc est generaliter loquendo, docente Petro Blesensi Tract. de Amicitia, qui extat Tom. 12. Biblioth. Magnæ SS. Patrum part. 2. *Sit quedam vita hominum, sine qua nullum est vita humane solatium*, quid esset conjugium sine illâ, nisi infausta catena, quâ duo remiges misere colligantur, ut ab invicem torqueantur, & simul tabescant? Sed cum eodem Blesensi attestante ibidem paulo ante verba jam citata: *Amicitia sit divitibus pro gloria, pauperibus pro censu, exulibus pro Patriâ, imbecillis pro virtute, egrotis pro medicinâ*: quid ergo efficiet conjugalis quæ inter omnes amicitias est summa?

XXIX. Cum ergo amor conjugalis, qui inter omnes amicitia amores est primus, tantum conferat ad conjugiorum foelicitatem: videndum quantum fuerit Mariæ & Josephi amor, & quam fœlix fuerit eorum conjugium aliquo usque postea conjicere valeamus. Summum verò illum fuisse, & talè cui nullus unquam similis, quis inficiabitur? sed accipe hujusce veritatis argumenta locupletissima.

XXX. Perfectio amoris conjugalis altius erigi non potuit, quàm quo illam erexit Apostolus ad Ephes. cap. 5. dicens: *Viri diligite uxores vestras sicut Christus Ecclesiam*, cujus proinde reciprocum erit, ut uxores viros suos diligant sicut Ecclesia Christum. Scopum ad quem conjuges in amore suo collimare debent ita erigere voluit Magnus Doctor gentium, non quod fieri posse putarit ut eo unquam pertingerent: sed voluit ut amorem suum quantum possent intenderent, ut hæc ratione saltem eò

ille perveniret, quo debet: sciebat quippe quod quantumvis intentionem suam erigerent, fore ut ex humanâ infirmitate satis remitteretur, atque nimis sæpè etiam infra id quod sibi invicem debent caderet.

Perfectior est ergo ille Conjugum amor, non qui omninò similis est ei quo Christus & Ecclesia se invicem prosequuti sunt, sed qui propius ad illum accedit: nullus verò ad illum Christi & Ecclesiæ amorem ita prope accessit ut Josephi & Mariæ: hoc enim huic sacro Conjugio Deus debebat & concessum est: quod ut videas & fateare, tria observanda in amore Christi ad Ecclesiam, & Ecclesiæ ad Christum. Primò, ejus puritas: Secundò, firmitas: Tertiò, effectus: In quibus omnibus nullus amor ita accessit ad istum Christi & Ecclesiæ amorem, ut amor Josephi & Mariæ reciprocus, Singula videamus.

Primò, quàm purus ille amor quem Deus ut hujus author Conjugii de suo accendit! quàm purus ille amor quem non in carne sed in spiritu uterque consummavit! quàm purus ille amor utrimque infusus spiritui licet carni inferto, carni tamen sine carne, ut ita loquar, idest sine fomite, & undequaque sanctæ, à quâ proinde corrumpti spiritus vel amor, aut infici minime potuit! quàm purus denique amor quo hæc meruit esse Mater, ille Pater, Domesticus, Bajulus, & Nutritus Agni Immaculati!

Fuit Deus singulariter Author conjugii Adæ & Evæ, quare etiam illis implantavit amorem istum mutuum, ut eximium, ita purissimum. An non eximius ille amor quem aquæ multæ nec flamma ipsa obruere potuerunt? Quid enim? nisi fuisset eximius ille amor in Conjugem quem Deus in primi pectore parentis Adæ accenderat, an post peccatum, ad quod illa eum induxerat, potuisset adhuc illam in suis oculis sustinere? Cum recordatus fuisset ex illius persuasionem provenire, quod paradiso expulsus esset in terram laboris, quod cœlifavoribus exutus in tam fœdam omnium miseriarum sentinam decidisset, nonne molestia quam ex hac recordatione passus fuisset, tantum illius

illius odium & horrorem ei inuississet, ut eam amplius ferre non potuisset: an illam deinceps aspexisset nisi ut funestum Tartari Titionem? ut causam suam maledictionis abominandam? Quare Deus qui hanc praevidebat offensam seu indignationis occasionem, & quod nisi serio & summe praeuideret, nunquam susteretur odium ex recordatione tam funesti eventus enasciturum, eum ita fortiter illius amoris illigavit, quod quidquid deinceps accideret, odisse minimè posset, & nonne etiam post istum suum à tantà felicitate lapsum, ejus adhuc quasi coecus amore, eam vocat Matrem viventium, quae morientium potius merebatur appellari? nec dubitandum in Evâ erga virum amorem fuisse reciprocum & similem.

XXXIV. Sed ut ille amor primis parentibus à Deo conjugii illorum authore impressus eximius, ita etiam purissimus. Vis & illud videre? generationi quidem illi in eo statu, in quo Deus illos conjunxerat si mansissent, vacaturi erant? sed quomodo? omnino sine libidine, & ex solo rationis ductu & imperio, ita docent Theologi: quàm pura ergo illorum conjunctio! quàm purus illorum amor! sed quantus ille si cum amore Josephi & Mariæ comparatur? attende.

XXXV. Quàm magnus ille casus quod Virgo recenter nupta Josepho, antequam convenirent inventa sit in utero habens? Quis posset unquam in conjugio contingere atrocior viro? sed quid viro statim à contractis nuptiis quando amor maximè fervet? quid denique viro quem ipsa induxerat, ut à se continere vellet? certe sanctus Henricus Imperator è domo Bavaricâ, licet Sanctus, post multos annos probatae conversationis, sine ullâ vel minimâ apparentiâ, sed nescio quâ tentatione, in suspicionem fidelitatis suae conjugis Sanctae Cunegundis adductus, quantumvis conaretur quietari, non potuit nisi postquam illa Deo inspirante, in testimonium innocentiae suae super candente ferro longurio nudis pedibus ad quindecim passus nihil ustulata ambulavit ingenti prodigio. Quam major hic casus imprægnationis Mariæ certif-

simè & evidenter apparentis, quam se non cognovisse sciebat? Quam ergo fuit D. Josepho coelestis Mysterii, quod in eâ Deus operatus fuerat, minimè conscio gravis? an ille tamen tantus quantus est ejus extinxit amorem? imò ne verbum quidem quod illam contristare potuisset extorquere potuit. Sed an minuit ardorem? è contra tùm primum sensit quantum illam amabat, quando vidit eam sibi relinquendam: sed quantumvis eam amaret, prius tamen Deum: & idè nec illi nocere voluit eam traducendo, quia eam amabat: nec Deum offendere cum illâ manendo quamvis doleret, quia Deum præ illâ diligebat. O quam magnus amor! sed quam justus, quam ordinatus amor!

Vis jam videre quàm purus ille XXXVI. amor? audi non me sed D. Augustinum tom. 10. serm. 63. de diversis cap. 6. ad finem, ubi vertens illa verba: *Voluit occultè dimittere eam*, ita loquitur. *Turbatur quidem maritus sed non servit iustus: tanta enim justitia tribuitur huic viro, ut nec vellet habere adulteram nec auderet punire vulgatam. Voluit eam, inquit, occultè dimittere, quia non solum eam punire noluit, sed nec prodere: Attendite sinceram justitiam: Non enim propterea parcere volebat, quod habere cupiebat: Atulti enim amore carnali adulteris uxoribus parcent, volentes eas & adulteras habere, ut eis per carnalem concupiscentiam perfruantur: Hic autem vir virtuosus habere eam non vult, ergo non carnaliter diligit. Et tamen non vult punire, ergo misericorditer parcat. Qualis hic justus est? nec tenet adulteram, nec propterea parcere videtur, quia libidinosè diligeret: & tamen nec punit, nec prodit: merito planè testis electus est virginitatis uxoris. Qui ergo humanâ infirmitate turbabatur, divinâ autoritate firmatus est.*

Vis iterum videre quàm purus ille XXXVII. amor? quis vir castius dilexit uxorem quàm Joseph Mariam? an in eo, etiam cum tanta esset ansa, fuit zelotypia? Quæ uxor virum amavit purius quam Maria suum Josephum? nonne illa cum ad vendendam carnis integritatem incitavit? an si Maria cum Angelo, licet sine corpore, purius conversata fuisset?

O

purius

purius convixisset? purius tractasset?
purius locuta fuisset quàm cum suo Josepho?

XXXVIII. Sed quid firmitus hoc amore? fuit ex fonte purissimo, Deo scilicet derivatus: fuit totus in spiritu: & ideo quod non habuerunt in carne, auctum eis fuit in spiritu: fuit ergo ut eximius & purissimus: ita & firmissimus: quis enim nescit vinculum spiritus esse longe fortius vinculo carnis? nonne scriptum est digito Dei; *Spiritus promptus est, caro autem infirma?*

XXXIX. Non parùm juvabit ad illustrandum & commendandum hunc D. Josephi & Deiparæ singularem amorem adducere exemplum, quod nisi auctor omnium exceptione major D. Gregorius Turonensis referret lib. de Gloria Confess. cap. 42. incredibile videretur, de duobus conjugibus, qui se etiam mortui in sepulchro invicem complexi sunt: defuncto quodam Hilario viro Senatorio, anno vertente obiit & uxor; quæ cum eodem tumulo quo ille utpote satis capaci conderetur, subito elevatâ vir dexterâ conjugis cervicem amplexus est, quod admirans populus, deposito secessit operculo, cognovitque quæ eis castitas? quis timor in Domino? quæ etiam inter ipsos dilectio fuisset in seculo qui se ita amplexi sunt in sepulchro.

XL. Huic subnecto & alterum non minori admiratione dignum par conjugum apud Arvernos ex eodem Diyo Gregorio Turonensi ibidem cap. 32. & Ferrando de reliquiis pag. 427. qui exemplo Mariæ & Josephi conjuncti conjugio, non coitu; non sunt ab alterutro in voluptate carnali polluti. Mortuâ uxore post multos annos castissimæ vitæ, & ille non multò post migravit à sæculo, sepultusque est in loco suo. Porro cum utriusque sepulchrum è diversis parietibus collocatum fuisset, & viri quidem ad meridiem, alterum autem ad Septentrionem: miraculi novitas, quæ eorum castitatem manifestaret, apparuit: nam mane factò, cum ad locum populi accederent, invenerunt sepulchra pariter, quæ inter se distare reliquerant; scilicet ut quos tenet socios Cælum, sepulchrorum hic corporum non separet monumentum. Hos usque hodie *Duos*

Amantes vocitare incolæ loci voluerunt, eosque summo venerantur honore, quid firmitus isto amore qui adhuc post fata durat?

An D. Josephus & Deipara minus dilexerunt se quam illi? dubitas? dubium deponere: nonne enim post mortem se invicem cõplectuntur? an eos ab invicem mors separavit? nequaquam: simul enim sunt in corpore & animâ in cœlo. Vide hujus asserti argumenta infra part. 2. Tract. 1. cap. 5. cui & hoc exemplum suffragatur cum sit divinum: nimirum gloriosi hi Principes terræ quomodo in vitâ suâ dilexerunt se, ita & post mortem non sunt ab invicem nec corpore nec animâ separati.

Tandem quoad effectus, quis in his iterum Divum antecessit Josephum? quis maritus plura fecit pro uxore, aut pertulit quàm ille? tacco labores pro eâ & ejus prole exanthlotos, silico ejus sudores, sollicitudines, peregrinationes, &c. Nonne ut sponsæ suæ inclinationibus se conformaret & aptaret; etiam in votum castitatis, seu continentiam, inter conjuges tamarudam, & eo usque inauditam consensit? qualis iste amor? nonne pro eâ vagus esse elegit, & peregrinus super terram, ne eam cum dedecore fulpare teneretur?

Mirantur multi nec immeritò amorem ejusdem rustici Neapolitani erga conjugem, de quo fusè P. Cordier libro cui titulus Gallicè, *La Famille Sainte*, part. 1. cap. 3. §. 1. ex Joviano Pontano lib. 3. de *obedienciâ*, cap. 4. quem eo libentius huc adduco, quo jucundius erit illud videre in personâ tam vili & abjectâ, à quâ nihil simile sperandum videbatur.

Itaque Barbariæ Piratæ excurrentes ad prædam, descenderunt in ejus Regionem, quando ipse in agro æstate metebat: Ut ibi calores solent esse tunc maximi, suæ conjugi fortè spicilegium agenti, fecerat facultatem umbram ut quæteret alicujus arboris vel sæpis è viciniâ, quâ inventâ, ibi stetit aliquamdiu mulier, sed malo suo; in manus namque Piratarum istorum incidit, qui eam triremibus impositam in captivitatem abduxerunt. Factò aliquo temporis intervallo, cum omnes circumquaque à facie Piratarum fugerent

fugerent, nec illam ad se reverti videret rusticus, coepit suspicari quod verum erat, eam ab illis captam & abduendam: hinc lachrymari, flere, gemitibus ac suspiriis aërem implere, exclamare, ah conjux amantissima, deliciae meae, animula mea, ubi es modò? quomodo te amisi? ubi te inveniam? cumque se sine illa vivere non posse crederet, statuit tandem apud se, vel cum eâ captivus vivere, vel eam recuperare; & libertati asserere. Postquam ergo hinc inde de eâ inquirendo discurrens, minimèque reperisset, ad litus tandem perveniens vidit inde Triremes ad anchoram, nihilque cunctatus existimans illam certissimè ibi esse, mari se commisit, atque ad illas enavit, quas ubi attigit, causam quæ ipsum eò adduxerat aperit. Cui Barbari funem protendunt, ut per eum in navim conscendat. Hic ad gubernatoris pedes provolutus rusticus, Domine, inquit, vides ad pedes tuos omnium maritorum infaustissimum pro uxore suâ supplicandum. Expertus maris clementiam, quod ad te mihi aditum concessit, de tuâ desperare non possum. Nec tamè illius libertatem deosco nisi velis (non mihi suppetit unde illam redimere possim) sed tantùm ut cum illâ mihi vivere liceat sive liber sive captivus. A die quâ illam despondi, promisi eam me servaturum sicut me ipsum, nec unquam derelicturum, sed cum eâ seu mala seu bona patiturum: Sacramento teneor, vel igitur illam mihi redde, vel si magis placet, me cum illa constringe; mihi acceptius erit cum eâ pari, immò & mori, quam sine eâ vivere. His rustici verbis, melius dicam, hoc miro & stupendo amoris prodigio commorus gubernator, Respondet non ei esse liberum suam ei uxorem reddere; Tunitii Regem, cui militabat, audiendum: interim bono animo esse jubet, spondens se in ejus favorem Regi locuturum: Quo responso contentus rusticus, cui sufficiebat cum prædilectâ uxore posse vivere, Tunitium appellunt, exonerantur rates, prædaque educitur: dum ad captivos ventum, ecce meus rusticus cum uxore Regi præsentatur, hæc, ut mancipium; ille, ut captivus voluntarius: fa-

ctum ejus narratur, quod cum voluptate exceperit Rex barbarus, miratusque tantam in tam vili personâ virtutem quamvis ad mortem Christianos odio prosequeretur, eum uxoremque ejus in libertatem asseruit, oblato etiam illi ut eum apud se retineret in domo suâ, officio & stipendio non exiguo.

Quantus ille ignis, quam firmus LXV. iste amor, qui in istius pectore rustici arsit? qui omnia pericula maris, captivitatis incommoda nihili fecit, ne ab animæ dimidio suâ avelleretur: sed quis ille si cum amore Divi Josephi erga Beautissimam Virginem conjugem suam longè charissimam comparetur? iste enim Rusticus se quidem in captivitatem tradidit pro dilectâ sua uxore, sed in ipsâ captivitate suâ solatium & satisfactionem querebat, & inveniebat de illius præsentia, molestiâ captivitatis longè majorem: At D. Josephus dum Mariam suavissimam conjugem suam inventam gravidam occultè dimittere voluit, utique pro ejus intimâ dilectione (ne scilicet eam traducere deberet) exilio se condemnavit; (hoc enim sonant ista verba: *Voluit occultè dimittere eam,*) in eo longè adhuc majus supplicium & separatione ab eâ quæ in oculis ejus tam gratiosè lucebat, experturus. Iste omninò sperabat se obtenturum suam suæque uxoris libertatem; Josephus nihil nisi perpetuum exilium, separationem morte acerbiorē perpetuam; iste movebatur ab amore carnali; Josephus non nisi ex amore spirituali: quanta ergo inter utrumque differentia?

Sed quantum iste amor crevit? quantum auctus est utrimque in hæc occasione? ex parte Divi Josephi quidem, quando post talem anxietatem, cœlitus didicit suam uxorem esse Deo gravidam, & se per illam, patrem tantæ prolis omniumque mortalium foelicissimum? quo putas illam deinceps aspexit oculo? quo in honore, pretio, & amore habuit? qui ante pro eâ exulare paratus erat, an non post etiam mori paratus fuisset?

Ex parte etiam Sanctissimæ Virginis: nonne enim mulieres pudicæ sic honorem, sic æstimant pudorem, ut mallent potius quodvis subire vitæ discrimen quàm ejus vel minimum nævum XLVII. incurere?

incurrere? graviusque putent hujus
damaum quam illius? quod cum sit at-
tende ergo quantum sanctissima Virgo
debuerit Divo Iosepho? quantum illi
se seferit obstrictam, dum prima in-
ter pudicas, verecundissima inter om-
nes verecundas, ei illud debuit quod
supra ipsam aestimabat vitam, scilicet
pudoris famam? quales ergo dilectio-
nis flammæ erga Sanctissimum ma-
ritum putamus in Virgine excitasse il-
lud, scilicet quod viderit se ab eo ita
dilectam, ut cum posset illam traduce-
re, idest propalare (quamvis nihil tim-
meret) non fecerit tamen, sed potius
elegerit exulare & vagus esse super ter-
ram cum tantâ molestiâ & amaritu-
dine?

LXVIII *Quinque amoris amicitia (qui in conjugibus summis esse debet ut diximus) enumerat effectus D. Thomas secundâ secundâ quæst. 25. art. 7. in corpore ex Aristotele 9. Ethic. cap. 4. Unusquisque amicus, inquit, primo, quidem vult suum amicum esse & vivere: Secundo, vult ei bona: Tertio, operatur bona ad ipsum: Quarto, convivit ei delectabiliter: Quinto, concordat cum ipso quasi cum eodem delectatus & contristatus.* Ex his quinque tres primos fuisse eminentissimè in D. Iosepho respectu suæ lectissimæ conjugis Jarum est ex dictis. An non enim illam voluit esse & vivere, pro quâ ut ne propalaretur, & vel minimum periclitaretur, voluit ipse in perpetuum exulare? an non ei bona voluit, pro quâ adeo semper sollicitus fuit? de cuius bonis & exaltatione ut de suis semper gavisus est? an non operatus est bona ad ipsam, pro quâ de facto exulavit in Ægypto? quam in exilium comitatus est? pro quâ laboravit, sudavit, cuius virginitatem, famam, &c. custodivit? In quibus an putas Virginem passam se ab amantissimo suo in amore superari? quis unquam in hoc dubium consentiet? Itaque de duobus ultimis effectibus restat videndum.

XLIX. *Convivunt ex Divo Thomâ & Aristotele amici, & maximè boni conjuges, delectabiliter: sed quis sic ut Ioseph & Maria? hinc cum Beata Virgo inventa esset habens in utero antequam convenissent, eaque idcirco ab eo my-*

sterii, quod in eâ Deus mirabiliter ope-
ratus fuerat minimè conscio, esset di-
mittenda, ne peccaret vel eam tradu-
ducendo, vel cum eâ manendo, quan-
ta utrimque poena? quanta molestia?
quantus dolor? adglutinatae erant per-
fectæ duæ istæ animæ: si ullæ unquam,
quàm ergo dura, quàm sensibilis futu-
rat erat Divo Iosepho ista separatio? &
quam illi triste de eâ cogitare! pro-
Deus immortalis, in quiebat, quomo-
do conversa est in luctum ci-hara mea?
quomodo subito evanuit omne gau-
dium meum? quomodo Sol meus
mihi obtenebratus est? ah me misere-
rum! quandoquidem ab illâ avellor
quæ tamen gratiosè lucebat in oculis
meis. Quid ergo oportet me Mariam
relinquere? me sponsam dimittere?
sponsam adeo amabilem & mihi cha-
ram? ô durum casum! ô eventum a-
cerbum! quod mihi vivendum & sine
illâ vivendum in quâ totum vitæ meæ
bonum. O munde sine requie! ô Ma-
ria! ô quàm angor, & ut maneam te-
cum, & ut te deseram! qui tuæ suavissi-
mæ præsentia assuetus est quomodo
ille poterit tuum scribere repudium? ô
sponsa! ô dilecta mea! cujus hoc ag-
gredietur manus? attem non erit mea,
non erit manus hujus tui infelicissimi
sponsi, qui se semper tam beatum in
tuo reputabat convivio: nam etsi à te
recedo, te tamen diligo: ergo ut pere-
grinus abeo, ut vagus & confusus per
orbem oberabo! Malo enim meo
gustui detractum & voluptati, quam
aut Deum offendere, aut tuam re-
putationem lædere: hæc vel similia
D. Iosephus apud se. Si cum eâ non vi-
xisset delectabilissimè, an ex solâ sepa-
rationis cogitatione ita excruciatius
fuisset? & tantam passus fuisset suarum
cogitationum lanienam?

Quod si tunc cum eam simpliciter
ut uxorem suam respiciebat nec quid-
quam altius de eâ cogitabat, ita de-
lectabiliter convivebat, quam putas de-
lectabiliter convixit, cum ab Angelo
divinitus confortatus didicisset illam ip-
sam suam uxorem in oculis suis tam
gratiosam, esse ipsissimam Summi Dei
Matrem & parentem?

Video aliquod hujus rei indicium in
Evangolio, in eo scilicet quod vix un-
quam

quam unus, quoad uterque vixit, sine altero deprehendatur: ita nimirum convictu mutuo delectabantur, ut nec vel tantillum ab invicem disjungi possent, aut alterutrius absentiam ferre: hinc simul in Montana Judææ ad salutationem Elizabeth ascendisse censent quàm plurimi Doctores & Interpretes, inter quos noster Sylveira in Evangelia: non enim videtur statim à contractis nuptiis eam tunc solam dimittere potuisse: Sed ut indubitata proferamus, cum omnes irent ut profiterentur singuli in Civitatem suam, ascenderunt uterque in Bethleem, quamvis ad id non tenerentur fœminæ: Hinc Pastores invenerunt Mariam & Joseph & infantem positum in præsepio: hinc postquam impleti sunt dies purgationis Mariæ, tulerunt uterque simul JESUM in Jerusalem, ut sisterent eum Domino: Hinc, ut perfecerunt omnia secundum legem, reversi sunt simul in Galilæam in Civitatem suam Nazareth: hinc, ibant uterque simul per singulos annos in Jerusalem in tolemini die Paschæ; & juxta plurimos Interpretes in omnibus anni festivitibus: hinc, simul pergunt in Ægyptum, ut puerum etiparent de manu impii Herodis: hinc, simul ibi manserunt usque ad ejusdem Herodis obitum: hinc, eo mortuo, simul inde reversi in terram Israël: hinc, audito quod ibi Archelaus filius Herodis regnaret pro eo, simul secesserunt in partes Galilææ.

LII. Verbo uno ita sibi adherent ubique Joseph & Maria, ut vix de Joseph loquatur Scriptura, quin etiam loquatur de Mariâ, *Jacob autem genuit Joseph Virum Mariæ. Cum esset desponsata Mater IESU Maria Joseph, &c. Joseph autem vir ejus, &c. Joseph filii David nolit timere accipere Mariam, &c. erant Pater IESU & Mater mirantes super his, &c.* Et alia eodem modo frequentissimè: ita nimirum adglutinatus erat Divus Joseph, dilectæ sponse suæ, ut nec sine illâ esse, nec sine illâ queat nominari. Quoad quintum effectum amoris quod scilicet concordat cum amico quasi cum eodem delectatus & contristatus, argumentum est sequentis Sectionis.

SECTION III.

De eorum concordia, consensione & unanimitate.

LIII. **M**atrimonii felicitas, quæ inchoatur in Conjugum ad invicem similitudine & proportionem, crescit quoque & augmentum capit ex mutuo & reciproco eorum amore, omnino absolvitur, perficitur, & consummatur in hæc eorum concordia, consensione, & unanimitate, secundum quam idem est utriusque Conjugis in omnibus sentire, idem quoque & velle.

LIV. De hæc concordia loquens ex æternæ sensu sapientiæ Syracides Ecclesiastic. cap. 25 vers. 1. & 2. *In tribus, inquit, placitum est spiritui meo, quæ sunt probata coram Deo & hominibus, concordia fratrum, & amor proximorum, & vir & mulier bene sibi consentientes.* Ubi nota illud *benè sibi consentientes*, per quod inquit noster Robertus Ivorius Anglus in suis Commentariis in hunc locum, indicat scriptura qualis sit illa Conjugum concordia quæ Deo probata est, nimirum concordia & consensio in bono: hoc enim vult illud, *sibi bene consentientes*, nam si vir vel uxor ad malum provocat, & hic vel illa consentiat, non sibi benè consentiunt: *Qui enim non odit patrem & matrem & uxorem*, inquit Christus Matth. cap. 10. utique in hoc casu, *non potest meus esse discipulus.*

LV. Licet potrò hoc ita esse indubitatum sit propter istius Scripturæ auctoritatem, & quia naturali lumine notum: amplius tamen manifestare voluit eadè Divina Sapientia, quando ipsa carnem assumptura humanam, non eam ex Virgine simpliciter sumere voluit, sed ex Virgine conjugatâ, & pacatissimè cum optimo sponso convivente: adeò verum est, & nullibi quantum hinc, quod ubi fuerint duo vel tres consentientes congregati in nomine Dei, ibi sit Deus in medio eorum Matth. c. 10. vers. 19. & 20.

LVI. Sed ut ex hoc manifestè constat castam Conjugum consensionem Deo summè placere; ita ex eodem eam quoque

quoque Deiparæ & Sanctissimi Joseph Conjugum incomparabilium consensionem summam fuisse manifestissimum est, utpote quæ Deo ita placuit, placereque tanto argumento demonstravit.

LVII. Quod ut amplius assequare, attende primo divinam istam prolem quæ ex eorum sacro prodiit Conjugio. Quis nescit in aliis conjugis prolem esse maximum & præcipuum conjugum nexum & unionem, in quâ sunt propriè duo in carne unâ, & in quam tendit eorum amor & conjunctio ut in finem, quem si non assequuntur vacillant semper & turbantur sæpè, tristes sunt ut plurimum & inquieti: sed quantumcumque ante prolem triste fuerit conjugium, si ex eâ prole prodit serenitatem advehit & gaudium, amorem firmat & pacem, deincepsque qui ante vix se poterant amare jucundè & pacificè convivunt. Sed quid hæc terrenæ proles ad illam divinam quæ Mariæ & Josepho obrigit, & obrigit tam divino modo? Præterquã quod aliter hæc unanimitem istam causat in eorum conjugio, quàm illæ in aliis, nempe ut causa efficiens sine quâ nulla usquam pax aut concordia: Deus enim est qui inhabitare facit unius moris in domo. psal. 67. vers. 7. quantus ergo ille amor? quantus nexus? quanta unio? quanta concordia? quanta unanimitas?

LVIII. Attende secundò, pulchram horum trium, ex quibus tota coalescit matrimonii felicitas, similitudinis scilicet, amoris, & consensionis, commissuram: similitudo quippe ista, cum sit conformitas & similitudo inter conjuges secundum qualitates virtutes & habitus, uti diximus Sectione primâ, quid est nisi concordia, consensio, & unanimitas inchoata & in actu primo: quid verò hæc consensio secundum quam idem de facto sentiunt, & volunt conjuges, nisi ista conformitas, & similitudo perfecta & in actu secundo? amor verò medius est inter istam similitudinem & inter consensionem, quia nec se amare possent si dissimiles essent, & si non se amarent, nec inter se concordiam & unanimitem habere, idemne sentire, & velle possent? Itaque amor nascitur ex similitudine, & ex eâ natus

efficit consensionem & unanimitem. Cum ergo tam justa sit & tam perfecta inter hæc tria commissura; oportet etiam ut inter illa sit accurata proportio: quare quo major erit inter illos similitudo, & proportio, eò & illorum amor erit major, & quantus amor, tanta & concordia, consensio, & unanimitas. Ex quo infero: cum ex dictis in duabus præcedentibus sectionibus, fuerit summa inter Deiparam & D. Josephum similitudo, conformitas, & proportio; & inde summus eorum amor: consequenter fuit & inter eos summa concordia, consensio summa, summaque unanimitas.

Sed hanc veritatem tantâ ratione firmatam, ab effectibus iterum probemus ad conjugatorum instructionem. Hæc concordia quid est nisi ordo inter conjuges, secundum quem uxor & ratione & sponte viro tanquam capiti suo se submittit, & vicissim vir mulieri honorem deferret tanquam consorti, eique quantum potest cedit & complacere studet? *Pax domestica*, inquit Divus Augustinus in sententiis num. 163, est ordinata cohabitantium imperantibus, obediendiq; concordia: imperant enim qui consulunt. sicut vir uxori, parentes filiis, Domini servis, obediunt autem quibus consulitur, sicut mulieres maritis, filii parentibus, servi dominis. Ad stipulantur D. Joannes Chrylostomus homil. 10. in epist. ad Coloss. Virorum, inquit, est diligere, obtemperare uxorum: si quisque quod se debet attulerit ac præstiterit & firma persistent omnia. vir si diligit uxorem quoque ex eo reddetur amica: uxor si subdita sit, reddetur ex eo vir mansuetus, & D. Ambrosius lib. 3. epist. 25. ad Eccles. Vercellens. sub finem: Mulier, inquit, viro deferat non serviat, regendam se præbeat non coerendam, indigna est conjugio quæ digna est jurgio: vir quoque uxorem tanquam gubernator dirigat, tanquam consortem vitæ honoret participet ut coheredi gratia.

At ubi hæc magis quàm inter D. Josephum & Deiparam? de hujus ad illud subjectione, vide à nobis dicenda cap. seq. sect. 2. à num. 14. usque ad 19. quoad D. Josephum verò habuit auctoritatem in Beatam Virginem ut ejus sponsus & maritus, eâ se sponte ac lubentissimè

bentissimè ei subijciente: sed quomodo eà usus est? attendant hoc benè mariti: putatisne ipsum ei unquam imperitasse? ipsum unquam ei duriusculè locutum? absit, qui tam mitis fuit & moderatus dum eam vidit imprægnatam, & nesciens esse de Deo, ut ne verbum aut nutum qui eam contristare posset prorulerit; quando eam Matrem Dei esse cognovit quomodo quæso illam suspexit? cum quantâ observantiâ, honore, & reverentiâ erga illam se gessit? Hujus aliquale vestigium accipe ex ipso Evangelio: *JESU enim duodenni amisso coque post tres dies in tēplo & inter Doctores reperto. Virgo sola, utriusque tamen nomine ad eum locuta est dicens: Fili quid fecisti nobis sic? Ecce Pater tuus & ego dolentes querebamus te.* Nihil ipse licet ipsius curæ commissus esset cœlitus, licet Pater esset & caput familię. Hæc pro eo alēdo laboraret & sudaret, sibi propterea arrogavit, sed per reverentiâ & summâ modestiam sponſæ suæ ut quæ eum de se genuerat, reliquit exultans ex modestiâ prorsus admirabili non sibi licere quod matri: sed vicissim Virgo ipso ex humilitate & deferentiâ tacente, filium interpellans, Josephum sibi anteponit dicens: *Ecce Pater tuus & ego dolentes querebamus te.* Hinc S. August. serm. 63. sapius cit. cap. 11. *Nec se marito in ordine nominis præferat, ut diceret ego & Pater tuus, sed Pater tuus & ego; non attendit utriusque dignitatem, sed attendit ordinem conjugalem.* O mirum humilitatis utriusque certamen! sic fortis impedit in fortem & ambo pariter ceciderunt, ubi ergo hæc, quid mirum si pax tanta, si tanta concordia, si tanta consensio?

LXI. Sed alia adhuc accipe hujus consensio- nis ab effectibus argumenta: unde inter conjuges jurgia & discordiæ? nonne ex eo quod aliud vult uxor, aliud maritus? hinc illud Terentii in Eunuch.

Novi ingenium mulierum.

Nolunt ubi velis, ubi non velis cupiunt ultro.

Sed in his sacris conjugibus Mariâ & Josepho quam eorum sentire, & velle, cogitationes, studia, desideria, vota erant unita? licet unum fuisset cor am-

borum anima una, non potuissent esse magis: hinc simul mirabantur, simul dolebant, simul gaudebant. Erant Pater JESU & Mater mirantes super his quæ dicebantur de illo, Lucæ cap. 2. Etce admirationem communem & simultaneam. *Fili quid fecisti nobis sic? ecce Pater tuus & ego dolentes querebamus te.* Etce dolorem communem de amissione pueri, & communem sollicitudinem & diligentiam ad eum requirendum, desiderium commune ad eum recuperandum, consequenter & commune gaudium de ejus inventione. *Et ibant parentes eius per omnes annos in Ierusalem in die solemnium Paschæ, & iterum: Cum factus esset IESVS annorum duodecim ascendentibus illis Ierusalem secundum consuetum in eam diei festi: ecce communem utriusque devotionem.*

Sed accipe majora: nonne D. Iosephus ut Virgini pudicissimæ se conformaret vovit castitatem? vel, etsi hoc nolles, servavit illam totis triginta annis quibus ei convixit? nonne ditissimam spiritus paupertatem cum eâ amplexatus est? quæ quam ardua sint, & tunc rara essent, nemo est qui non sciatis meritò proinde Abba Rupertus lib. de Glor. filii hominis. *O conjugium verum & sanctum: Conjugium cœleste non terrenum: quomodo enim vel in quo conjugati fuerunt? nimirum in eo quod unus spiritus, & una fides erant in eis, sola illi deservit corruptio carnis. Propterea verissime dixit Apostolus, quia primus homo de terrâ terrenus, secundus homo de cœlo cœlestis: Non quod iste IESVS Christus, qui ex Mariâ natus est, de cœlo cum carne venerit; & per Mariam quasi per fistulam transierit, sicut quidam dixerunt hæretici sed quod conjugum vita sive conjunctio tota fuerit cœlestis, & Spiritus Sanctus amorum conjugalis amor in am- bobus præfidens.*

Quare liceat mihi his ea atterere quæ gravissimus Tertullianus lib. 2. ad uxorem in fine scribit in laudem martirionii Christianorum in eadem fide & religione concordantium, his verbis: *Vnde sufficiam ad enarrandam felicitatem ejus matrimonii, quod Ecclesia conciliat, & confirmat oblatio, & obſignatum Angeli renunciant, Pater rato habet? Quale jugum fidelium duorum unius specie, unius voti,*

LXII.

LXIII.

voti, unius disciplina ejusdem servitutis? Ambo fratres, ambo conservi, nulla spiritus carnisve discretio, ubi caro una, unus & spiritus: simul orant, simul voluntantur, & simul jejunia transgunt, alterutro ducentes, alterutro hortantes, in Ecclesia Dei pariter, in connubio Dei pariter, in angustiis, in refrigeriis: neuter alterum calat, neuter alterum vitat, neuter alteri gravis est, liberè ager visitatur, indigens sustentatur: Eleemosina sine tormento, sacrificia sine scrupulo, quotidiana diligentia sine impedimento sonant inter duos psalmi & hymni, & mutuò provocant quis melius Deo suo canet. Talia Christianus videns & audiens gaudet, his pacem suam mittit, ubi duo, ibi ipse, ubi & ipse, ibi & malus non est: Paradisi terrestris instar est ejusmodi matrimonium, sed sine serpente. Societas est inter Prisca & Aquile, quam Apostolus, domesticam Ecclesiam, vocat ad Romanos cap. 16 v. 5. non celebratur in Canà idest zelo & emulazione, non in Galileà, id est volubilitate & mutabilitate: neque ubi vinum deficit, & amor arefcit: praeustus est aeternarum nuptiarum, ad quas vocati sunt Christus, Mater, & discipuli, & discipulorum successores inebriati torrente voluptatis, dicentesque Christo servasti bonum vinum usque adhuc.

LXIV. Dives est hæc matrimonii concordis descriptio, sed quantacumque sit, levis est tantum expressio, & imperfecta adumbratio illius Divæ Deiparæ & Sancti Josephi, de quo hic nobis sermo. Nam quanta quantitas fuit inter illos concordia? quanta consensio ubi omnis concupiscentiæ tomes religatus, omnes passionis, non solum moderatæ sed omninò extinctæ, ubi suavissimus omnium virtutum concentus, ubi denique Jesus æternus amor, amborum nexus, utriusque corda in seipso strictissimè unita inter se tenebat, fovebat, accendebat, perfundebat: ut proinde de illis justius dixerim quod de Theodohado Gothorum Rege & Amalescantha ejus conjuge Cassiodorus lib. 10. variat. *Inierunt sacra connubii fœdera, ut tanquam in duobus luminibus, unus esset aspectus, & concordem sensum nemo crederet segregatum: sic sunt etiam simul quos gratia conjungit, & parentela conciliat. Ardum sibi hoc forsitan æstimet*

impares mores; difficile est illos aliter vivere, qui sibi possunt bonarum cogitationum similitudine convenire.

SECTIO ULTIMA.

Quæ ratione fœlix erit & Christianorum matrimonium?

Fœlix erit si fuerit ad normam LXV matrimonii Divi Josephi & Sanctæ Deiparentis: cum enim ex dictis illud inter omnia fuerit fœlicissimum, proculdubio fœlix erit & vestrum ô Christiani Conjuges! quantum tert præfens rerum status, si huic fuerit simile, tantoque fœlicius erit & melius quanto fuerit illi similis & conformius. Quare illud vobis, vos qui contrahere vultis, ob oculos proponite, in illud tanquam in omnium conjugiorum exemplar præstantissimum, & speculum perfectissimum animum intendite, ut ea quæ in illo observaveritis, vobis vestroque statui congruentia, fideliter omniq; studio exprimeret, saltem adumbrare satagitis.

Erit verò vestrum ad illius normam, LXVI si quod illi, hoc vos quoque effeceritis: præcedant scilicet vestrum matrimonium nonnulla, comitentur alia, alia denique subsequantur: ut enim fœlix sit matrimonium, benèque eis qui illud suscipiunt succedat, illud præcedere debent intentio & consultatio: libertas & judicium comitari: amor & patientia subsequi: quæ quia in matrimonio D. Josephi & Deiparæ Virginis in summo gradu inventa sunt, ideò fuit in summo gradu fœlix.

Primò, intentio debet præcedere, LXVII quia ab eâ bonitas vel malitia cujusque actus humani, ut docent Theologi in moralibus: Matrimonium ob duos præcipuè fines institutum. Primò, ab initio in officium naturæ, ut scilicet hæc viâ natura humana congruo modo conservaretur & propagaretur. Secundò, post lapsum etiam in remedium prurientis concupiscentiæ: cum enim homo per peccatum factus sit lubricus, & ad libidinem proclivis, vix sibi continere potest: & ideò Deus matrimonium remedium esse voluit tantum pruritus,

pruritus, ut sic extra occasionem peccati fieret. Ita omnes Theologi.

LXVIII Qui ergo alio fine, aliâ intentione quam istis contrahunt, vel contracto uruntur matrimonio, ut scilicet libidinem suam expleant, non homines sunt, sed equi & muli, & potestatem habet super illos dæmonium, inquit Angelus ad Tobiam Tobia cap. 6 Quia mirum hi Deum à se & à mente suâ excludunt, in eo quod matrimonio cuius Deus Author Genes. cap. 2. v. 23. & 24. & Matthæi cap. 19. vers. 5. sceleratissime abutuntur, eju que sanctitatem & finem à Deo præstitum impie pervertunt.

LXIX. Sed aliquid amplius à conjugatis timoratis exigit propositum Divæ Deparæ & Sancti Josephi exemplum: quid verò illud? quid scilicet cum ipsi contraxerint cum proposito nunquam utendi matrimonio, discant hinc Christiani conjuges, si ut illi continere non possunt, saltem sic matrimonio suo uti, ut in eo nec ipsam quarant concupiscentiæ remedium, nec consentiant in carnis voluptatem quamvis subintrat, sed tantum prolis intendant procreationem, ut si fieri posset quod, ut Maria & Joseph, haberent prolem sine matrimonii usu, per quem cadunt in libidinem, ab eo abstinere vellent.

LXX. *Iustitia utendi conjugii*, inquit D. Fulgentius Ruspensis Episcopus epist. 1. cap. 3. *hæc est ut non explenda libidinis, sed substituenda prolis obtentu sibi conjuges congruo tempore miscantur: sic ergo queri debet & nuptiis fructus, ut cohibendus sit lubricæ voluptatis excessus.* Hinc D. Chryostomus homil. 21 in epist. ad Ephes. & homil. 5. in epist. ad Thessalonic. *Propter vitæ communionem, & liberos procreationem puella ad unctam est viro, non turpitudinis risusq. gratia.* Et Clemens Alexandrinus lib. 2. Stromat. *Matrimonium propter liberos non propter voluptatem esse debet.* De quâ materiâ disputans D. Augustinus in Enchiridio cap. 78 ita pronuntiat: *Putari posset non esse peccatum misceri coniugi non filiorum procreandorum causâ, quod est bonum nuptiale, sed carnalis etiam voluptatis: ut fornicationis sive adulterii sive cuiusquam alterius immunditiæ mortifera*

rum malum, quod turpe est etiam dicere, quod potest tentante satanâ libido pertrahere, incontinentium devitet infirmitas. Posset ergo ut dixi hoc putari non esse peccatum nisi addidisset Apostolus. 1. Cor. cap. 7. hoc autem dico secundum veniam non secundum imperium: *Quis autem iam esse peccatum neget cum daret veniam facientibus Apostolica autoritas fateatur?* O si hoc modo essent moderata Christianorum conjugia, quàm essent sancta? quàm boni ex talibus matrimonii filii procreari? at quia è contra evenit, ideò tot confusiones inter conjuges, & filii tam pravi.

Audite conjuges ad rem Imperfectum nostrum in Matth. cap. 1. ad illa verba: *Booz autem genuit Obed ex Ruth, mirè philosophantem.* Booz inquit, *senior constitutus, non sibi uxorem accipit, sed Deo, non propter passionem corporis sui, sed propter iustitiam legis, ut suscitarer semen proximo suo non magis amore prolis quam Religione fervens.* De Ruth verò paulo intra sic. *Si communicationem viri desiderasset quasi puella lasciva, aliquem irvenem potius appetivisset: Quoniam autem non lascivia sue, sed Religiosis facere cupiens fuit familiam potius sanctam elegit, quam juvenem atatem.* Tum deinde post pauca sic infert ex hi. *Talis ergo Booz ex tali coniuge Ruth qualem filium genuit: Obed, qui interpretatur subditus: nunc autem qui divitias eligunt & non mores, pulchritudinem & non fidem, & quod in meretricibus solet queri, hoc in coniugiis optant, propterea non generant filios subditos sibi, vel Deo, sed contumaces contra se, & contra Deum, ut filii eorum non sint fructus iustæ coniunctionis eorum, sed pœna condigna irreligiosis ipsorum.* Quàm eleganter! quàm verè!

Debet etiam præcedere consultatio, LXXII. primò, apud ipsos contrahentes, non enim in tanti negotio momenti sine magnâ deliberatione & maturo examine procedendum: Deinde cum aliis qui bene consulere possunt, maximè verò cum Parentibus tum ob reverentiam illis à prolibus debitam, tum ob amorem eorum & benevolentiam iunctam cum maiori prudentiâ, & experientiâ ejusdem iugi quod suscepturi sunt: Ante omnes tamen Deus consulendus,

fulendus, tùm quia primus & præcipuus Pater, tùm quia ab ipso pendent omnia, adde in particulari quod ex Scripturâ Proverb. cap. 19. vers. 14. *Domus & divitiæ dantur à parentibus, à Domino autem proprie uxor prudens.* Non quod domus & divitiæ non sint etiam donum Dei, sed quia illa à parentibus hæreditate filiis relinqui possunt, uxor verò prudens, licet sollicitè, adhibito etiam aliorum prudentium amicorum consilio, ab eis quærat, attamen à Deo maximè procuratur, & ab eo precibus, elemosinis, jejuniis, aliisque bonis operibus petenda & promerenda: Et si enim Deus cuncta disponat, suâq; providentiâ etiam minima attingat, magis tamen majora & magis necessaria vel oportiora, qualis est homini uxor prudens, moribus & viri ingenio congruens, quia nimirum ab eo pendet & hæc prudentia, & sine illo haberi non potest.

LXXIII Hoc planè modo Diva Deipara & Divus Iosephus contraxerunt, de quibus licet incertum sit an eorum tunc parentes in vivis essent, illud tamen ex dictis certum, non nisi de consilio Sacerdotum & Dei, quem sibi bonis operibus demeruerant nutu & voluntate, etiam per oraculum & miraculum patefactâ de matrimonio ineundo cogitasse.

LXXIV Secundò, libertas debet comitari matrimonium: cum enim unio viri ad uxorem, & uxoris ad virum, sit usque ad mortem, & adeò stricta, tantisque incommodis obnoxia, nulli debet nisi volenti tantum jugum imponi: Quo circa ut ratio parentum à liberis dum hæc de re deliberatur audienda, ita vicissim & à parentibus horum libertati multum concedendum, quia eorum res agitur. Et quidem cum de ipso statu eligendo deliberandum, an scilicet nupturi sint, an non, ita hæc optio illis relinquatur, ut vix quidquam in eo sibi parentes prætere debeat: cuius tamen contrarium, quam multi parentes præstant cum magno animæ suæ & liberorum suorum periculo, qui hos deputant claustris, istos avocant & illigant nuptiis. Si verò de personâ tantum deliberatur id est cui nubendum, parentum simul rationi & libe-

rorum inclinationi ac libertati dandus locus, ut nec illorum consilium ab his contemnatur, nec horum libertas ab his cogatur; sed quantum fieri poterit inter se concilientur. Si enim totum hic liberorum inclinationi concedatur, cum illa ut plurimum cæca sit, quam absurdos liberi committent errores, plus enim sæpè juvenulo placebit scenica mulier, quam modesta: similiter si parentum authoritati totum, & libertati nihil concesseris, illi sæpè plus conditionem, genus & divitias attendunt, quam mores & ingenium: quomodo ergo unanimes illi erunt, quorum mores adeò diversi? quomodo ibi pax; ubi nullus amor?

Dices Maria & Iosephus nihil minus cogitabant quam nuptias, imò ab illis toti alieni erant: Maria quidem, nam cum post exactos in templo annos consecutos, sacerdotes curarent vitam pulcherrimam ulmo alligari, quod non deceret tantâ pulchritudine præditam puellam diutius apud templum commorari, recusat illa egressum, affirmans se teneri ex virginitatis libamine. Ioseph verò. cum enim Pontifice auctore res tam nova cœlesti commissa fuisset oraculo, responso inde accepto viros solutos ex Davidis familiâ die Enceniorum solemnè congregatos in Jerusalem, monendos esset gestantes ad altare virgas, ille ascenderet in Mariæ Conjugem cuius florens virga descendenti è Templi vertice columbæ nidulum efferreret. Ioseph solus, quem tenebat, propositum caluitatis, fugit ad latebras, qui tamen ad illius castissimæ Virginis Connubium electus erat. qui tandem sacerdotali præcepto evocatus, profert virgam, quæ mox in conspectu germinans, columbæ è culmine delaptam excipit, per quod signum apparuit evidenter quod esset cœlitus designatus Mariæ Sponsus.

Sed etsi nuptias ita averterentur, ubi tamen hoc miraculo uterque didicit voluntatem Dei ô quam libenter illam amplexati sunt! istâ enim Dei voluntate magis volebant illi quæcumque volebant, quam quæ suâ propriâ; cum in illis non propria sed iola Dei voluntas regnaret: & hoc ipsum quod hæc tenus nuptias noluerant, ideo noluerant,

sens, quod Deus nolle voluisset.

LXXVII Judicium quoque matrimonium comitari debet, quia plurimum illorum interest qui contrahunt ut bene animadvertant quid faciunt: quantum durat contractus: quid ex illo sequi possit: & quid in plerisque frequentius sequatur: ponderare an matrimonium sit melius quam non ipsum: an non in comparte sit aliquid cum proprio ingenio, moribus, & indole incompatible: ne si forte ex defectu advertentia aqua igni jungatur, bellum ex contrariis illorum qualitatibus sequatur non desitutum, nisi per unius vel alterius partis interitum & destructionem.

LXXVIII Maximè non est nubendum cum aliquâ passione, quæ rationem præoccupet: v. c. propter amorem divitiarum & pecuniæ, libidinis, ob tantillam perituram pulchritudinem, &c. Cum enim passio sit violenta, nullum autem violentum sit durabile, periculum est ne ejusmodi amor tandem in odium deflectat acerbum.

LXXIX Quoad hanc partem cum inter Divam Deiparam & Sanctum Josephum tanta esset similitudo & proportio morum, tanta affectuum sympathia quid illis fuit cunctandum ut uterque hanc partem amplecteretur? Deinde quæ passio potuit in hoc matrimonio partium turbare judicium, ubi nonnisi ex Dei nutu & voluntate processum?

LXXX Tandem amor debet subsequi & patientia: Amor quidem: quantumvis enim intentio & consultatio præcessissent, libertas & judicium comitaretur, si ex his amor non sequatur, quid illa proderunt ad matrimonii felicitatem? è contra verò, ut illa defuissent, si amor adsit, ut potest, quamvis ratio & difficillimè, hic solus omnia præstare poterit, conjugibusque avitam pacem dare in qua felicitatis matrimonii summa. Plura de Divi Josephi & Deiparæ amore mutuo vide hoc cap. sect. 2.

LXXXI Patientia verò, tum quia si fortè ea quæ supra, vel illorum aliqua abfuerint, maximè verò amor, patientia erit ultimum remedium, & secunda post naufragium tabula: tum quia fieri nequit, ut homo & mulier ita perfectè per-

omnia quadrent, quin aliquâ ex parte aliquando claudicent: nullus est qui non habeat suum defectum: si vis ergo portari, porta: ita Apostolus *alter alterius onera portate*: tum denique quia potest quoque contingere, ut etiam sine alterutrius culpâ aliqua contingant, quæ inter se ferre debeant: exempli causa. pro ut Divo contigit Josepho & Deiparenti in ipso limine sui matrimonii: Cum enim ille vidisset gravidam Mariam, quam sciebat se non cognovisse, & nesciret mysterium: hinc cœpit alter ex altero torqueri, sic ut sibi invicem remedium afferre nequirent. Afflictabatur Joseph videns uxorem suam non ex factu suo gravidam, & quod propterea necessum erat eam deferere quam oculitus amabat. Afflictabatur & Maria videns conjugis sui longè dilectissimi inconstitudinem, & quod illi enudare secretum nec posset, nec tunc quidquam profuisset. Quod si hoc matrimonium tam sanctum tantis fuit amaritudinibus respersum, quid mirum si alia suis etiam aliquando divexentur.

Legimus apud Ezechielem cap. 1. de LXXXII
Animalibus quorum unum habebat faciem hominis, secundum Leonis, Tertium Bovis, Quartum denique Aquilæ: cum eadem animalia idem Propheta cap. 10 rursum enumerat bovi Cherub subrogat. Quid mysterii hic? quomodo qui paulò ante vultum præferrebat bovis, postea faciem Cherub induit? Res est, inquit, noster Avendano serm. de Sancto Josepho §. 6. ad finem, Quod Bos cum Leone commune jugum ducebat, quorum animalium sunt admodum contrariæ qualitates. Leo namque est rapidus, iracundus, incitatus, sævus: Bos verò tardus & mansuetus. Quis hæc tam diveria indole conjugavit animalia? Deus. Bos autem Leonem conjugem tam imparem patienter tulit, quam obrem ex bove in Cherub transformatus est. Apologus est accipe mysterium.

Multoties uni jugo adstringuntur LXXXIII
vir ingenii Leonini, & mulier mitis indolis, quæ bovis instar domus jugum & omne illius onus portat, & prudenter omnia facit, fertque omnia æquanimitè.

nimiter. At quo prämio putas? Cum ex hac vitâ demigrat Cherubini merito ornata; Cherubini prämio cumulatur. Ferant ergo patienter uxores quæcumque jugum duxerunt cum viris asperis & austeris, dives enim eas manet remuneratio: hoc autem crebro secum recogitent: cum in matrimonio Mariæ & Joseph fuerint etiam suæ spinæ & ærumnæ, suum absque iis ulquequaq; esse non posse, Deumque velle ut per Crucem quisque prædestinatorum ut Crucis filius tendat in cælum, & perveniat ad coronam.

nonnulla quæ hic titulus supponit, seu quæ hunc sponsi titulum præcedunt; alia quæ illum comitantur: alia denique quæ illum consequuntur. Quæ hunc titulum præcedunt; illa sunt quæ ei à Deo collata sunt ut ad hanc dignitatem dignè & ut par erat præpararetur: Quæ comitantur, illa sunt quæ ipsa dignitas per se confert & secum advehit: quæ consequuntur, sunt illa quæ ei propter istam dignitatem ad ornamentum adjecta sunt: quæ toridem Sectionibus, eodemque ordine prosequemur.

CAPUT VIGESIMUM ET ULTIMUM.

Quæ bona Divo Josepho ex eo quod Virginis fuerit Sponsus provenerint?

I.

MAGNA sunt omninò quæ hujus singularis intuitu dignitatis Divo Josepho sunt à Deo collata dona cœlestia, & quisea vel mente assequi, vel dictione complecti sufficiat? impar est omnis eloquentiæ vis explicandæ gloriæ tantæ. Hinc noster D. Damascenus Grat. de Nativ. Beat. Virg. *Dignitas hæc, inquit, fuit concessa Divo Josepho singulari Dei dono, & per dispensationem omni sermone præstantiorem.* Similiter alii Patres & Doctores loquuntur. Sed si ita est, quid ergo hæc aggredimur? quid nitimur? imò ex hoc magis audendum, quandoquidem materia ipsa, ex hoc quod est ineffabilis, fandi tribuat copiam, nec possit deficere quod dicatur, ubi nunquam poterit esse factis omne quod de eâ dicitur: Quare ex hoc ipso supra omnia hæctenus eâ de re dicta, vel deinceps, seu à nobis, seu à quocumque dicenda, mente confurgamus, agnoscamusque illa quantacumque sint, & nobis videantur, minora tamen esse meritis ejus & dignitate: quibus prælusus ad rem veniamus.

I I.

Distinguo itaque dona quæ Divus Josephus sub hoc titulo Sponsi accepit & illa in tres Classes divido: sunt enim

SECTIO PRIMA.

Dona Divo Josepho collata ut dignus fieret esse Sponsus Beatissima Virginis.

Pulchram noster Sylveira tomo 5. in Evang. lib. 8. cap. 18. quæst. 9. movet difficultatem, per quam nobis ad præsentem, quam versamus materiam, facimus aditum. Quærit ille cur Christus Dominus cum matrem suam Sponso orbatam, moxque filio orbendam, esset Joanni Virgini commendaturus, non illud fecerit in coenaculo, sed distulerit usque dum esset in Cruce?

Nec valet si dicas id contigisse quod Beata Virgo non esset prærens in coenaculo, unde nec de illa fieri ullam apud Evangelistas mentionem. Ubi agunt de ultimâ cœnâ, quod tamen non videbatur reticendum si adfuisset. Contrarium enim vel ex eo redditur indubitabile quod Exodi cap. 12. n. 2. ubi de manducatione Agni Paschalis, & institutione cœnæ legalis, lex sic præcipiebat: *Tollat unusquisque agnum per familias & domos suas: sin autem minor est numerus ut sufficere possit ad vescendum Agnum, assumet vicinum suum qui junctus est Domui suæ, &c.* Atqui si Apostoli adfuerunt cœnæ legali quam fecit Christus, cui immediate successit cœna Sacramentalis (quod hic censerentur esse de familiâ & domo Christi) quantò magis ergo Mater ejus? & certè cum quo Beata Virgo fecisset, juxta hanc legem, cœnam istam